

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

BESLUT

1 (6)

2008-10-23

435-2859-08

Enligt sändlista

**Bildande av kulturreseptatet Bollaltebygget inom fastigheterna
Bållalt 2:6, 2:8 och 2:9 i Knäreds socken, Laholms kommun**

Beslut

Länsstyrelsen Halland beslutar med stöd av 7 kap. 9 § miljöbalken (SFS 1998:808) att förklara Bollaltebygget med omgivande marker som kulturreseptat. Reseptatets gräns anges på bifogade kartor, bilaga 1. Reseptatets namn skall vara Kulturreseptatet Bollaltebygget.

För att trygga syftet med kulturreseptatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken att nedan angivna föreskrifter, under rubriken Föreskrifter, skall gälla för reseptatet. Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 2.

Förvaltare av kulturreseptatet är Länsstyrelsen.

Syfte

Syftet med kulturreseptatet är att bevara Bollaltebyggets unika kringbyggda gård med dess närmaste omgivningar genom att återskapa och förmedla ett öppet kulturlandskap som det gestaltade sig i början av 1900-talet.

Den övergripande inriktningen på skötseln är att:

- bevara och underhålla Bollaltebyggets byggnader och bytomt i enlighet med föreskrifterna i beslutet om byggnadsminne och i enlighet med syftet ovan
- restaurera och hävda ett kulturlandskap med betad och bränd ljunghed, lövhagmarker och bokhult samt ängar i markerna invid gården så som det kan ha sett ut i början av 1900-talet
- främja pedagogisk verksamhet och kunskapsuppbyggnad om det äldre kulturlandskapet och om hur man i äldre tider levde och försörjde sig i södra Hallands skogsbygder.

Föreskrifter**A. Inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden**

Med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken är det, utöver vad som gäller i lagar och förordningar, inom reservatsområdet inte tillåtet:

- att nyanlägga väg,
- att framdra luft- eller markledning,
- att uppföra vindkraftverk, mast eller liknande anläggning,
- att bedriva täkt, gräva, schakta, borra, utfylla, spränga, dika, dämna eller utföra liknande handling utöver vad som anges i skötselplanen,
- anordna upplag annat än tillfälligt vid vård och förvaltning,
- att upplåta mark för camping och husvagnsuppställning,
- att sprida handelsgödsel eller andra kemikalier eller att kalka,
- att avverka, gallra, röja, plantera skog eller på annat sätt påverka vegetationen annat än i enlighet med skötselplanen.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det dessutom inte tillåtet:

- att uppföra ny byggnad eller annan anläggning,
- att bygga om eller på annat sätt förändra väg,
- att utföra tillbyggnad eller yttre förändring av befintliga byggnader.

För byggnadsminnet Bollaltebygget gäller särskilda föreskrifter i beslut om byggnadsminne 1980-12-19 enligt lagen om byggnadsminne (1960:690), numera kulturminneslagen (SFS 1988:959).

Länsstyrelsen kan efter ansökan medge dispens enligt 7 kap 7 § miljöbalken från föreskrifterna under A, om särskilda skäl föreligger.

B. Förpliktelse att tåla intrång

För att tillgodose syftet med reservatet förpliktas med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna att tåla följande intrång:

- utmärkning av reservatet,
- anläggning för besökande såsom P-plats, strövstig och informationstavla,
- skötsel av området i enlighet med gällande skötselplan samt
- dokumentation och uppföljning av bevarandearbetet.

C. Ordningsföreskrifter

Med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas inom reservatet, är det utöver vad som annars gäller inte tillåtet:

- att tälta eller ställa upp husvagn eller husbil,
- att gräva upp växter,
- att gräva eller på annat sätt förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning samt
- att elda.

Ovanstående föreskrifter skall inte utgöra hinder för förvaltare, arrendator eller markägare att genomföra den skötsel som skall genomföras enligt gällande skötselplan.

Skälen för beslutet

Bollaltebygget med omgivande marker är av riksintresse för kulturmiljövården (KN 38). Gården med omgivande tomtmark avsattes som byggnadsminne 1980-12-19 enligt den tidigare lagen om byggnadsminnen, numera kulturminneslagen.

Den fyrårlängade gården vid Bollaltebygget är en välbevarad och unik representant för den äldre sydskanandinaviska byggnadskulturen. Markerna kring gården har en ålderdomlig prägel med kulturlämningar som en välbevarad fägata till utmarken i norr, stenmurar som avgränsar äldre hagar samt odlingsrösen. På utmarken strax norr om gården finns en rest av den forna ljungheden bevarad och söder om gården finns äldre lövhagmarker och myrmarker där man tidigare bedrev bete, höslåtter och täkt av strötorv.

Även naturvärdena är höga i markerna kring gården med flera rödlistade växter och djur. På ljungheden växer Hallands landskapsblomma hårginsten och i de örtrika ängarna söder om gården kan fjärilen allmän bastardsvärmare ses. På gamla bokar söder och öster om gården växer bokvårtlav, bokkantlav, bokfjädermossa, orange pudrad klotterlav och mussellav.

Knäreds forskarring och hembygdsförening, som nyligen övertagit gården från Södra Hallands hembygdsförening, har på Bollaltebygget en väl utvecklad verksamhet med guidningar och annan programverksamhet sommartid. Hembygdsföreningen svarar också för underhållet av gården, med stöd av byggnadsvårdsmedel, men har inte haft möjlighet att bevara ett öppet och hävdat kulturlandskap i omkringliggande marker. Landstinget som äger ljungheden invid gården har i samband med köpet av den aktuella fastigheten 1935 förbundit sig gentemot hembygdsföreningen att bevara och sköta ljungheden, men har haft svårt att få till stånd en traditionell skötsel med bete och bränning.

Länsstyrelsen har i samråd med Knäreds forskarring och hembygdsförening bedömt att det är angeläget att bevara och vårda en helhetsmiljö med gård och omgivande kulturlandskap vid Bollaltebygget, som en god representant för en ålderdomlig kulturmiljö i södra Hallands skogsbygder, och att detta bäst sker genom att området avsätts som kulturresevat.

Ärendets handläggning

Länsstyrelsen har i samråd med Södra Hallands hembygdsförening initierat frågan om att bilda ett kulturresevat som omfattar hembygdsgården och omgivande landskap. Under ärendetiden har den tidigare markägaren Södra Hallands hembygdsförening överlåtit gården till Knäreds forskarring och hembygdsförening, som i egenskap av ny ägare från och med 2008 har övertagit ansvaret för gårdens skötsel och den publika verksamheten.

Samråd

Underhandssamråd angående förslaget till beslut och skötselplan har skett med berörda markägare (Södra Hallands hembygdsförening, Knäreds forskarring och hembygdsförening, Landstinget Halland och Kenneth Sunesson).

Förslag till beslut med skötselplan samt en kulturhistorisk utredning skickades på remiss den 26 februari 2008 till Riksantikvarieämbetet, Laholms kommun, SGU. Landstinget Halland, Knäreds forskarring och hembygdsförening, Kenneth Sunesson, Skogsstyrelsen, Södra Hallands hembygdsförening och Södra Hallands naturskyddsförening. Remissvar har inkommit från SGU, Skogsstyrelsen, Laholms kommun, Landstinget Halland, Knäreds forskarring och hembygdsförening samt Kenneth Sunesson.

Remissvar

Landstinget, Laholms kommun, Knäreds forskarring och hembygdsförening samt Kenneth Sunesson har inte haft någon erinran mot att det föreslagna kulturresevatet bildas. SGU har meddelat att de avstår från att yttra sig i ärendet.

Skogsstyrelsen har ställt sig positiv till att kulturresevatet bildas och har framfört att det finns två nyckelbiotoper i området där skötselåtgärder bör utföras på ett sådant sätt att värdena inte skadas. Dessutom framförs som en generell synpunkt för trädbevuxna delar att "vid röjning runt och friställning av äldre träd som varit trängda en längre tid bör man gå försiktigt fram och gärna utföra friställningen i etapper för att inte träden skall utsättas för en ljuschock". Synpunkterna har beaktats genom komplettering i skötselplanen.

Administrativa data

Fastigheter	Bållalt 2:8, 2:9 (del av) och 2:6 (del av)
Kommun	Laholm
Läge	X=1346247, Y=6274932
Ekonomisk karta	4249, 4259
Areal 12,4 hektar	
Markägare	Knäreds forskarring och hembygdsförening (Bållalt 2:8), Landstinget Halland (Bållalt 2:9) och Kenneth Sunesson (Bållalt 2:6)
Förvaltare	Länsstyrelsen

Kartor

Kulturrestatet avgränsas av streckad, svart linje på bifogad karta, bilaga 1.

Skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (SFS 1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer Länsstyrelsen den till beslutet hörande skötselplanen, bilaga 2, med de mål och riktlinjer som där framgår.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, kulturdepartementet, se bilaga 5.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras på det sätt som är föreskrivet för författningar i allmänhet.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Lars-Erik Lövdén. I den slutliga handläggningen deltog även länsrådet Lisbeth Schultze och länsjurist Ulf Havton samt länsantikvarie Mats Folkesson, föredragande.

Lars-Erik Lövdén

Mats Folkesson

Bilagor

1. Kulturresevatets gräns, på ekonomisk karta
2. Skötselplan med bilagor
3. Bollaltebygget. Gamlegården i Boldes böge. (kulturhistorisk utredning)
4. Beslut om byggnadsminne 1980-12-19
5. Besvärshänvisning

Sändlista

Riksantivarieämbetet

Naturvårdsverket

Landstinget Halland, Box 517, 301 80 Halmstad

Laholms kommun, Humlegången 6, 312 30 Laholm

Skogsstyrelsen, Ryttarevägen 8, 302 60 Halmstad

Knäreds forskarring och hembygdsförening, c/o Rolf Åkesson, Tallvägen 9,
310 20 Knäred

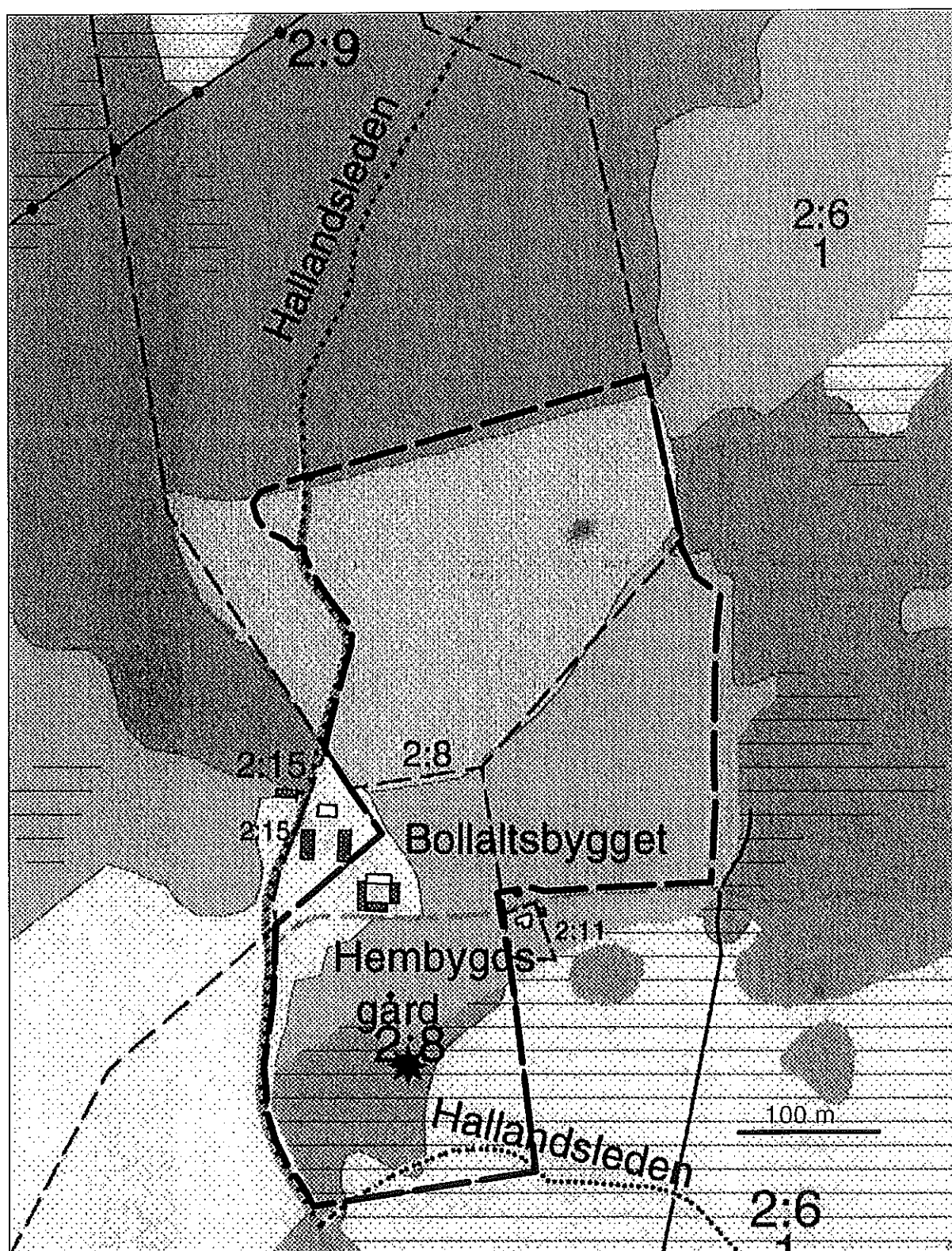
Södra hallands hembygdsförening

Södra Hallands naturskyddsförening, c/o Kerstin Seger, Vingesgatan 2, 313 30
Laholm

Kenneth Sunesson, Bollalt 3, 310 20 Knäred

Roland Andreasson, Plönegatan 28, 302 35 Halmstad

Länsstyrelsen; planbo, natur, rätts- och förvaltning

Gräns för Kulturresevatet Bollatebygget – streckad, svart linje. Skala 1:10 000.

